

แบบฟอร์มที่ ๓ ถอดความรู้จากผู้รู้หน่วยงาน (Tacit Knowledge to Explicit Knowledge)

๑. ผู้รู้ (ข้อมูลผู้รู้)

- ชื่อผู้รู้ นางสาวอารีรัตน์ บุตรษาแก้ว
- ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
- มีถือือ ๐๙๘ ๒๕๒๕ ๙๐๗
- งานอดิเรก อ่านหนังสือ ฟัง podcast
- คติประจำใจ Learn from yesterday, Live for today, Hope for tomorrow.

๒. ผู้ถอดความรู้ (รายชื่อ ตำแหน่งของผู้ถอดความรู้)

นางสาวอารีรัตน์ บุตรษาแก้ว นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

๓. ชื่อหัวข้อความรู้ กิจกรรมส่งเสริมการเล่นประกอบนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

๔. ประโยชน์ของความรู้ (ความรู้ของหัวข้อเรื่องนี้ จะเกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง)

ความรู้ของหัวข้อเรื่องนี้จะเกิดประโยชน์ในการเพิ่มโอกาสการเล่นให้แก่เด็ก ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ที่หลากหลาย และส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านภาษา ที่เด็กไทยมีพัฒนาการล่าช้ามากที่สุดกว่าด้านอื่น ๆ เพราะนิทานช่วยส่งเสริมทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัยโดยตรง และเมื่อผสมผสานการเล่นที่มีการเคลื่อนไหวเข้าไปแล้ว จะยิ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาได้มากยิ่งขึ้น เพราะเด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น ยิ่งเด็กได้เล่นและได้เคลื่อนไหว เด็กจะเรียนรู้ได้มากขึ้น และสื่อสารออกมาเป็นภาษาในที่สุด นอกจากนี้ นิทานยังช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น และสามารถสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานทางสังคมให้แก่เด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี จากการทำกิจกรรมส่งเสริมการเล่นประกอบนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยนี้ รวมถึงช่วยสร้างสายใยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนในครอบครัวจากการร่วมกันทำกิจกรรมนี้กับเด็กปฐมวัยอีกด้วย

๕. เนื้อหาและสาระสำคัญของความรู้(ตามหัวข้อความรู้)

กิจกรรมส่งเสริมการเล่นประกอบนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย มีแนวคิดมาจากที่พบว่า สถานการณ์พัฒนาการสมวัยของเด็กปฐมวัยในประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ โดยเฉพาะแล้วเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการไม่สมวัย ประมาณร้อยละ ๒๕ - ๓๐ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านแล้ว พบว่า เด็กมีพัฒนาการไม่สมวัย ด้านการใช้ภาษามากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเข้าใจภาษา และด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา จึงค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อหากิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา และช่วยให้ห่างไกลจากใช้น้ำจอบ เพราะเด็กปฐมวัยในปัจจุบันเริ่มมีปัญหาการติดจอบมากขึ้น ส่งผลให้พัฒนาการทางด้านภาษาล่าช้า จึงพบว่า นิทานสามารถช่วยส่งเสริมทางด้านภาษาได้เป็นอย่างดี และยังพบหลักฐานจากงานวิจัยในประเทศอังกฤษ ที่ค้นพบว่า การเล่านิทานควบคู่กับการเล่นจะช่วยให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านร่างกายและด้านภาษาดีขึ้นมากกว่าการให้เด็กได้เล่นหรือเคลื่อนไหวเพียงอย่างเดียว จึงเกิดเป็นกิจกรรมส่งเสริมการเล่นประกอบนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยขึ้นมา โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก สามารถนำนิทานไปต่อยอดให้เกิดกิจกรรมการเล่นได้ โดยการนำตัวละครในนิทานมาเชื่อมโยงกับการเล่น ซึ่งก่อนการเล่นสามารถให้เด็กช่วยเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ

สำหรับการเล่นได้ โดยอุปกรณ์สามารถประยุกต์จากวัสดุเหลือใช้ หรือที่เรียกว่าการเล่นแบบลู่สตีพาร์ท นอกจากนี้กิจกรรมส่งเสริมการเล่นประกอบนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย ยังก่อให้เกิดเป็นการเล่นอิสระตามความต้องการและจินตนาการของเด็กต่อไปได้ โดยมีผู้ใหญ่ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการเล่น สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่พบในการดำเนินงานพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเล่นประกอบนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยนี้คือ บางบ้านหรือบางพื้นที่ไม่มีหนังสือนิทาน เพื่อเล่าให้เด็กฟังและต่อยอดเป็นกิจกรรมการเล่น ทางส่วนกลางจึงได้รวบรวมเว็บไซต์ นอกจากนี้กิจกรรมบางกิจกรรมอาจจะเป็นกฎกติกาหรือมีการกำหนดวิธีการเล่นเอาไว้ ซึ่งเป็นขั้นตอน ซึ่งขัดกับธรรมชาติของเด็ก ที่จะต้องปล่อยให้เขาได้เรียนรู้และเกิดความต้องการเล่นด้วยแรงขับภายในของเขาเอง ไม่ใช่การบังคับ ดังนั้นเมื่อนำไปปฏิบัติจริง จะต้องมีการสื่อสารและให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะผู้อำนวยการเล่นร่วมด้วย เพื่อให้ผู้ใหญ่เข้าใจธรรมชาติและบทบาทในการอำนวยความสะดวกของเด็ก และสามารถประยุกต์กิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดการเล่นที่ทำให้เด็กมีความสุข สนุกสนาน และสอดแทรกสิ่งที่เราต้องการจะสอนลงไปกับกิจกรรมการเล่นให้ผสมกลมกลืน โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางการเล่น

๖. วิธีการนำความรู้ไปใช้ (ถ้าจะนำหัวข้อความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควรนำไปใช้ในรูปแบบใด เช่น นำไปสู่การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน, ทำเป็นคลิปวิดีโอ, ฝึกปฏิบัติ, ฯลฯ)

การนำความรู้เรื่องกิจกรรมส่งเสริมการเล่นประกอบนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควรนำไปใช้ในรูปแบบการจัดทำคลิปวิดีโอเพื่อเผยแพร่ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู หรือผู้ดูแลเด็กเห็นถึงตัวอย่างการประยุกต์ใช้นิทานกับการเล่นเข้าด้วยกัน เพื่อเป็นแนวคิดให้เกิดไอเดียการเล่นกับเด็กปฐมวัย สำหรับส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างรอบด้าน รวมทั้งทำวิจัยหรือทดสอบประสิทธิผลของกิจกรรมนี้อย่างเป็นทางการ เพื่อจะได้เผยแพร่และมีหลักฐานเชิงประจักษ์ให้ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กเห็นความสำคัญของกิจกรรมนี้ รวมทั้งจัดทำเป็นคู่มือแนวทางในการจัดกิจกรรมนี้ในโรงเรียนพ่อแม่ เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กช่วยสอนและเผยแพร่ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็กอีกทางหนึ่ง

๗. ผู้เรียนรู้ (ระบุคุณสมบัติที่พึงมีของผู้เรียนรู้)

ผู้เรียนรู้ในหัวข้อนี้ เหมาะกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู หรือผู้ดูแลเด็ก และนักวิชาการที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย สามารถเรียนรู้หัวข้อนี้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เข้ากับบริบทของตนได้

๘. ประสบการณ์ที่ประทับใจ

ประสบการณ์ที่ประทับใจในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเล่นประกอบนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยคือ การที่ทางศูนย์อนามัยได้นำแนวคิดนี้ไปออกแบบประยุกต์เข้ากับนิทานเรื่องต่าง ๆ เช่น ลูกหมูสามตัว หนูน้อยหมวกแดง ซึ่งได้เพิ่มเติมจุดประสงค์ การประเมินผล และผลประโยชน์ที่เด็กจะได้รับออกมาอย่างชัดเจน รวมทั้งศูนย์อนามัยได้จัดการรวบรวมกิจกรรมที่ออกแบบและประยุกต์ให้เข้ากับบริบทในพื้นที่ของตน เผยแพร่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่นำไปประยุกต์ใช้อย่างเป็นทางการต่อไป เพื่อช่วยลดภาระงานและทำให้เกิดไอเดียในการเล่นที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

๙. ข้อคิด (บอกข้อคิดหรือคติประจำใจของผู้รู้)

สิ่งสำคัญที่จะพัฒนากิจกรรมหรือรูปแบบการเล่นให้กับเด็ก จะต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ไม่เน้นพัฒนาเด็กด้านวิชาการมากเกินไป ต้องคำนึงถึงอายุ สมรรถนะ และพัฒนาการของเด็กในช่วงอายุนั้น ๆ ด้วย ถึงแม้เราจะมียุติประสงค์ชัดเจนในการพัฒนาเด็ก แต่จะต้องสอดแทรกเข้าไปให้เหมาะสมตามธรรมชาติและความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ